

Bibliaóra
2024. Október
Sámuel első könyve
Szikra-Jeszencsák Lilla
25-31 fejezetek

AZ UTOLSÓ HAT FEJEZET TARTALMA RÖVIDEN

25. fejezet

Sámuel meghal és Rámában temetik el.

Dávid követeket küld Nábálhoz, aki a Karmel hegy gazdája. A követek Dávid "békés köszöntését" viszik Nábálnak. A köszöntés tartalma: "Adj azért ajándékot tehetséged szerint szolgálóidnak és fiadnak, Dávidnak!" - Dávid viszont juttatást vár azért, mert nem bántotta Nábál nyáját és legényeit, amikor azok az ő területén voltak. (1Sám 25, 5-8)

Nábál azonban, nem tesz eleget a kérésnek, mert nem ismeri Dávidot, sőt nem ismeri el uralkodónak sem.

Dávid kész bosszút állni, de Abígajil (Nábál felesége megoldja a helyzetet). Elindul Dávid elé a következő ajándékokkal: kétszáz kenyeret, két tömlő bort és öt juhot elkészítve, öt mérték pörkölt búzát, száz csomó aszú szőlőt, kétszáz fügekalácsot, és szamarakra rakta.

Amikor találkoznak Abígajil elismeri Dávid uralkodó voltát és azt is, hogy az Isten embere. - 1Sám 25,28-35

Dávid megbocsájt.

Nábál meghal --> 1Sám 5, 37-39

Dávid ellenségein valóban az Úr áll bosszút, ahogyan azt Jónatán is kiemelte utolsó találkozásuk során.

Dávid feleségül veszi Abígajilt, Ahínóám mellé.

Mikállal felbomlott a házassága, Saul máshoz adta feleségül.

Agígajil/ Abigali- Apám örül

Ahínóám- fivérem kedvesség

Többnejűség az Ószövetségben

Teljesen természetes dolog, de csak abban az esetben, ha a férj egyenlő módon képes volt eltartani a feleségeit. Abban az időben nem szerelmi házasságok kötöttek elsősorban, hanem gazdasági, területi szövetségek. Továbbá, a család fennmaradása is fontos volt, ez pedig csak úgy volt lehetséges, ha minél több fiú született.

Válás az ókorban

A házasság felbomlását válólevéllel igazolták. A válás oka lehetett, ha valaki nem szült fiú gyermeket, de az is, ha rosszul főzött. A házasság törést komolyan büntették (általában a nők megkövezésével).

Az egyedül maradt nők (legyen szó özvegyekről is) visszaköltöztek családjukhoz, vagy fiaik tartották el őket. Önállóan képtelenek voltak megélni. Özvegyek esetében, ha a lehetőségek ideálisak voltak, akkor a halott fivére vette feleségül az özvegyet.

26. fejezet

Annak ellenére, hogy a barlang jelenet után milyen szépen vált el egymástól Dávid és Saul, Izrael királya újra Dávid vesztét akarja.

Dávidnak újabb lehetősége nyílik megölni Sault. Ezt a vele lévő hadi nép is érzi, Dávid azonban, ismét nem enged nekik.

1Sám 26, 10-11

Most nem Saul palástja bánja a találkozást, hanem vizes korsója és dárdája (legalább nem dobálózik vele többet..)

Saul székértáborában mindenki alszik, ő középen és körülötte az emberei, de nem ébred fel senki sem Dávidék jelenlétére, mert az Úr mély álmot bocsátott rájuk. 1Sám 26, 12

// 1Sám 19,24 - Saul a próféták között fekszik → Saul Isten akaratából ismét öntudatlan, nem tud kárt tenni a közelben lévő Dávidban.

Saul és Dávid ismét kibékülnek, igaz kissé népmesékre hajazó módon.

Dávid, valóban olyan mint, a furfangos legény, aki először túljár az őt üldöző eszén, majd messziről csak a hangjával ráébreszti az igazságra.

Anna hálaéneke: Isten a büszkének ellen áll, és az alázatosakat felemeli. → 1Sám 26, 23a

"Az Úr mindenkinek megfizet a maga igazsága és hűsége szerint,"

27. fejezet

Dávid mind ennek ellenére továbbra is biztos abban, hogy egy napon majd Saul okozza vesztét, ezért elmenekül a filiszteusokhoz (1év 4 hónapra)

Ciklág ura lesz Ákís jóvoltából.

Dávid ez idő alatt végig fosztogatja a környéket, de Ákísnak azt hazudja, hogy Júda déli részén portyázott. Ettől Ákís a bizalmába fogadja és hű szolgát lát benne, mert úgy véli saját népe túlságosan meggyűlölte ahhoz, hogy visszatérjen közéjük.

28. fejezet

Ákís saját testőrévé teszi Dávidot.

Újabb beszámoló Sámuel haláláról és temetéséről, kiegészítve annyival, hogy Saul a kultusz tisztogatásába kezd: kiűzi az országból a halott idézőket és jövendőmondókat.

A filiszteusok ismét szorongatják Izrael népét, Saul hiába kér tanácsot Istentől nem kap.

Így magát álcázva meglátogat egy halott idézőt Endorban (Endor a frontvonal túl oldalán volt) és megkéri, hogy idézze meg számára Sámuel, hátha ő segít neki.

Sámuel azonban, tanács helyett kihirdeti számára, hogy másnap fiával együtt meg fog halni.

A halottidéző asszony segít felkészülni Saulnak az előtte álló útra. - 1Sám 28,24

Mi a probléma a halottidézőkkel, jövendőmondókkal?

- általában azért keresnek fel az emberek ilyen személyeket, hogy a jövőt valamilyen nekik tetsző irányba befolyásolják

- akik ilyen módszerekhez folyamodnak, azok nem bíznak az Isteni gondviselésben, az Isteni tervben

29. fejezet

A filiszteusok Ákissal ellentétben átlátnak Dávidon és nem szívesen tudják maguk között, főleg nem a csatamezőn, ezért kikényszerítik, hogy menjen haza Ciklágba.

Dávid ismét a szokásos retorikához nyúl: 1Sám 29,8

Dávid embereivel együtt visszatér Ciklágba, a filiszteusok pedig, Jezérelbe mennek.

30. fejezet

Sámuel első könyvének végéhez közeledve gyakorlatilag az összes szereplő újra összegyűl.

Mire Dávid visszaér Ciklágba, addigra az Amálékiak feldúlják és felperzselik a várost.

Az amálékiak, elhurcolják az asszonyokat és a gyerekeket.
Dávid az Éfód segítségével és az Úr erejével utánuk indul.
Útközben találnak egy egyiptomi fiút, aki az egyik amélikat szolgája volt. Dávid és csapata megeteti, megitatja és szövetséget kötnek egymással: elvezeti őket a táborhoz, ha nem ölik meg vagy, szolgáltatják vissza őt urának.

Az amálékiak nagy öröm ünnepet ülnek, ezt használja ki Dávid és csapata.

Vita alakul ki a hadizsákmány körül → 1Sám 30, 23-25

Ismét felmerül a kérdés, hogy kinek az erejéből győztek: az Isteni vagy saját erejüknek köszönhető mindez?

Dávid ajándékot küld saját zsákmány részéből Júda véneinek.

31. fejezet

Mind eközben a filiszteusok vereséget mérnek a Izraeliekre és megölik Jonatánt.

Szépen lassan bekerítik Saul és a fegyverhordozóját is. → 1Sám 3-6

A filiszteusok kizsákmányolják a halottakat és Saul testét kifüggesztik Bet-Seán várfalára.

A Jábes- Gileádi lakosok adják meg a végtisztességet (1Sám 31,13) Saulnak és fiainak, mert hálásak neki, azért, hogy a segítségükre sietett amikor kellett. → 1Sám 11

2Sám 1

Dávid értesül Saul haláláról és Sirató éneket ír, mely méltó lezárása Saullal és Jonatánnal való kapcsolatának, valamint Sámuel első könyvének.

AZ ELMÚLT ALKALMAK, FEJEZETEK SORÁN FELMERÜLT EDDIG MEGVÁLASZOLATLAN KÉRDÉSEI

Anna hálaéneke, valamint a számtalan véres csata jelenet kapcsán merült fel a kérdés bennünk, hogy Isten miért engedi a rosszat?

Miért nem tanult az emberiség semmit mind abból, ami folyamatosan megismétlődik történelmünk során? → Ennek a kérdéskörnek teodicea a neve.

TEODICEA

‘keresztény hittudományi ág, amely az isteni ténykedés bölcs és igazságos voltának bizonyításával foglalkozik’.

Eszközei: főként filozófiai érvek

Gyökere: egészen az ókorig vezethető vissza,

Kérdése tömören:

Isten vagy le akarja győzni a rosszat, de nem tudja; ekkor gyenge, ami nem lehet igaz.

Vagy tudná, de nem akarja; ekkor rosszindulatú, ami tőle idegen.

Vagy nem tudja és nem akarja; ekkor nem lehet Isten.

Vagy tudja és akarja, ami egyedül csak Istenre igaz; de akkor honnan a rossz, és miért nem szünteti meg?

Szent Ágoston magyarázata

A rossz nem önmagában létezik, hanem a jó hiánya.

John Hick teológus, vallásfilozófus válasza:

A rossz hozzájárul a lelki fejlődéshez. → a Biblia is hasonló állásponton van: Isten a maga közelébe akarja vonni a szenvedőt pl.: Jób

A teodicea kérdésére valójában nem lehet kielégítő választ adni, ugyanis emberi korlátolt gondolkodásunk nem képes magyarázatot találni az emberiséget sújtó különféle szenvedések okára. De, reménységet adhat számunkra az a tény, hogy *sem magasság, sem mélység, sem semmiféle más teremtmény nem választhat el minket Isten szeretetétől, amely megjelent Krisztus Jézusban, a mi Urunkban. (Róm 8,39)*

DÁVID HITE

Vajon Dávid milyen kapcsolatban volt Istennel, amikor Saul üldözte?

Vajon töretlen volt a bizalma Istenben és abban, hogy jönnie kell a szabadulásnak?

Ezek a kérdések ösztönöztek bennünket arra, hogy megvizsgáljuk Dávid bujdosás során írt zsoltárait. (Érdemes végig olvasni ezeket a Zsoltárokat, itt csak az idevonatkozásukat szerettem volna bemutatni.)

18.

1A karmesternek: Dávidé, az ÚR szolgájáé, aki akkor mondta el ennek az éneknek a szavait az ÚRnak, amikor valamennyi ellensége hatalmából és Saul kezéből kimentette őt az ÚR. 2Ezt mondta: Szeretlek, URam, erősségem! 3Az ÚR az én köszálam, váram és megmentőm, Istenem, kösziklám, nála keresek oltalmat, pajzsom, hatalmas szabadítóm, fellegváram!

52.

1A karmesternek: Dávid tanítókölteménye, 2abból az időből, amikor az edómi Dóég Saulhoz ment, és jelentette neki, hogy Dávid Ahímelek házába érkezett. 3Mit dicsekszel gonoszságoddal, te nagy hős? Hiszen Isten szeretete mindig megmarad!

53.

1A karmesternek: „A betegség” kezdetű ének dallamára. Dávid tanítókölteménye. 2Azt gondolja magában a bolond, hogy nincs Isten! Romlottak és utálatosak tetteik, senki sem tesz jót

57.

1A karmesternek: A „Ne veszíts el” kezdetű ének dallamára. Dávid bizonyágtétele abból az időből, amikor Saul elől a barlangba menekült. 2Könyörülj, Istenem, könyörülj rajtam, mert nálad keres oltalmat a lelkem! Szárnyaid árnyékában keresek oltalmat, míg elvonul a veszedelem.

JELLEMRAJZOK

SÁMUEL

Már születése előtt Istennek szentelt

Éli mellett elsajátít minden hasznos tudást

Isten személyesen elhívott embere

kissé teátrális

Isten és emberek előtt kedvelt személyiség → Hüen végzi szolgálatát → Krízis: a nép királyt kíván és ezt személyes sértésnek veszi → Isten iránti hűséggel támogatja az Úr felkentjét → Halálában is az Isteni rendet képviseli

SAUL

Az Isten és a nép által választott (első) király, egy idő után kegyvesztetté válik, de haláláig vannak, akik hűséggel szolgának neki.

Kezdetben önállótlan → Önállósága önfejűséggel párosul, gyakran engedetlen → mániákus és gonosz idősebb korára → Istent csak a bajban keresi → halála előtt őszinte és reális pillanatai is vannak → magányosan hal meg

JONATÁN

hűség családja és szövetségese iránt → reális képpel rendelkezik a világról → kitartó és bátor halálakor is

DÁVID

Az Isten által választott, majd a nép számára is szeretetté válik

bátor → erős hitű és engedelmes → egy idő után az igazság elferdítésére is képes → szépen lassan fejébe száll a pozíciója

MIT TANULHATUNK EZEKTŐL AZ ALAKOKTÓL?

Hol és hogyan kapcsolódik személyes életünk ezeknek az alakoknak az életével?

GONDOLKODÁST SEGÍTŐ PÁRHUZAMOK

Sámuel - Isten a krízis helyzetekben

A párbeszéd Istennel mindig adott lehetőség

Hogyan őrizhető meg méltóságunk ha, véget ér egy megszokott társadalmi szerepünk/
Isten embere (bárki lehet Isten embere, aki képviseli őt a világ számára) miként mehet nyugdíjba?

Saul - Nekünk milyen gyengeségeink vannak, amelyek megakadályoznak bennünket az Istennel való kapcsolatban?

Valóban olyan a kapcsolatom Istennel, mint azt gondolom?

Jonatán - Hogyan lehetek/ vagyok hűséges?

A hűség valóban minden felett áll?

Dávid - Hová vezet az utam?

A nehéz helyzetekben kire tekintek, miben bízom?